

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Viite: STM/3620/2017 lausuntopyyntöne 20.9.2017

Asia: Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry kiittää mahdollisuudesta lausua edellä mainittuun luonnokseen liittyen ja lausuu sosiaali- ja terveysministeriölle kunnioittaen seuraavaa:

Osa-asunnon normi epätarkoituksenmukainen ja puutteellisesti valmistelu

OSKU kritisoi voimakkaasti sosiaali- ja terveysministeriön valmistelemaa esitystä osa-asunnon normin palauttamisesta. Esitys on sekä epätarkoituksenmukainen että puutteellisesti valmisteltu.

OSKU katsoo, että osa-asunnon normin palauttaminen iskee kaikista kivuliaimmin opiskelijoiden jo valmiiksi kimuranttiin taloudelliseen ja asumispoliittiseen tilanteeseen erityisesti kahdesta syystä: osa-asunnon normi kohdistuu asumistukea leikkaavasti erityisesti opiskelijoiden suosimiin asumisratkaisuihin, minkä lisäksi opiskelijoiden ei ole mahdollista täydentää heikentynyttä asumistukea toimeentulotuella vastaavalla tavalla muiden väestöryhmien kanssa. OSKU painottaa, että osa-asunnon normin mukanaan tuoman leikkurin vaikutus on opiskelijoiden kohdalla oikeasti merkittävä ja euromäärällisesti kivulias. OSKU pohtii myös, kannustaisiko itse asiassa osa-asunnon normi opiskelijoita asumaan kimppa- tai soluasumisen sijasta entistä enemmän kalliimpiin yksioihin, mikä todellisuudessa esitysluonnoksen tavoitteiden vastaisesti todennäköisemmin lisäisi valtion asumistukimenoja.

OSKU:n arvioiden mukaan opiskelijoiden siirryttyä yleisen asumistuen piiriin muutos paransi kaikista heikoimmassa asemassa olevien asemaa suurten asumiskustannusten kaupungeissa, mutta leikkasi tuen samalla pois tai heikensi sitä suurelta joukolta ihmisiä. Yleinen asumistuki on lähtökohdiltaan tarveharkintainen ja ruokakuntakohtainen, mikä vaikeuttaa tuen hakemista ja lisää byrokratiaa. OSKU on jo aiemmin vaatinut, että opiskelijoiden kohtaamiin ongelmiin yleisen asumistuen osalta suhtaudutaan vakavasti ja ne pyritään korjaamaan. Valitettavasti ainakaan opiskelijoiden kokemiin ongelmiin sosiaali- ja terveysministeriön luonnosteleva lakiesitys ei tuo vastausta, vaan todennäköisesti kurjistaisi opiskelijoiden taloudellista tilannetta. OSKU huomauttaa, että on opiskelijoiden kannalta varsin kohtuutonta valmistella tämänkaltaista erityisesti opiskelijoiden asumistukeen vaikuttavaa uudistusta opiskelijoiden oltua yleisen asumistuen piirissä vasta kaksi kuukautta.

OSKU esittää huolensa osa-asunnon normin vaikutuksista erityisesti toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa opiskeleville. Ammatilliseen koulutukseen kohdistuneet leikkaukset tarkoittavat vääjäämättä jo nyt myös järjestäjäverkon tiivistymistä. Jo viime vuosina ammatillisen koulutuksen tarjontaa on keskitetty ja isoja yksiköitä suosittu, mikä on samalla tarkoittanut pienten paikkakuntien koulutustarjonnan häviämistä. Tämä tarkoittaa valitettavan väistämättä sitä, että nuoret joutuvat muuttamaan pois kotoa jo toisen asteen koulutuksen perässä. Erityisesti nuorten kohdalla ensimmäisen kerran ”omillaan asuessa” solu- tai kimppa-asuminen tuo mukanaan myös

asumisyhteisön tuoman turvan itsenäistymiseen. OSKU onkin erittäin huolissaan osa-asunnon normin vaikutuksista erityisesti edellä mainituissa tilanteissa.

Lakiesityksen puutteelliset vaikutusten arvioinnit

OSKU kritisoi lakiesityksen valmistelua puutteellisuudesta, sillä esitysluonnos ei pidä sisällään riittävää vaikutusten arviointia. Esimerkiksi luonnoksessa todetaan, että opiskelijoiden asumisesta ei ole tällä hetkellä riittävästi tietoa, jotta esitysluonnoksen vaikutuksissa tuensaajien asemaan olisi pystytty täysimääräisesti huomioimaan vaikutuksia opiskelijoiden asumistukeen. Lisäksi luonnoksessa mainitaan, että esitetyllä uudistuksella voi olla myös välillisiä vaikutuksia asuntomarkkinoihin ja erityisesti osa-asunnoissa asuvien käyttäytymiseen, joita on tässä vaiheessa vaikea ennakoida. OSKU esittääkin vakavan huolensa siitä, että erityisesti opiskelijoihin kohdistuvaa uudistusta valmistellaan näin puutteellisten tietojen varassa juuri opiskelijoiden osalta. OSKU peräänkuuluttaa myös vuokraindeksistä elintasoindeksiin siirtymisen huomiointia esityksen vaikutusarvioinnissa myös tuensaajien aseman osalta.

Lausunnon keskeinen sisältö

- OSKU vastustaa esitettyjä muutoksia yleiseen asumistukeen. OSKU kritisoi erityisesti esitystä osa-asunnon normin palauttamisesta, joka on sekä epätarkoituksenmukainen että puutteellisesti valmisteltu.
- OSKU huomauttaa, että on opiskelijoiden kannalta varsin kohtuutonta valmistella tämänkaltaista erityisesti opiskelijoiden asumistukeen vaikuttavaa uudistusta opiskelijoiden oltua yleisen asumistuen piirissä vasta kaksi kuukautta.
- Viime vuosina ammatillisen koulutuksen tarjontaa on keskitetty ja isoja yksiköitä suosittu, mikä tarkoittaa valitettavan väistämättä sitä, että nuoret joutuvat muuttamaan pois kotoa jo toisen asteen koulutuksen perässä. Erityisesti nuorten kohdalla ensimmäisen kerran "omillaan asuessa" solu- tai kimppa-asuminen tuo mukanaan myös asumisyhteisön tuoman turvan itsenäistymiseen. OSKU onkin erittäin huolissaan osa-asunnon normin vaikutuksista erityisesti edellä mainituissa tilanteissa.
- OSKU kritisoi esitysluonnosta riittämättömästä vaikutusten arvioinnista. OSKU esittää vakavan huolensa siitä, että erityisesti opiskelijoiden kohdistuvaa uudistusta valmistellaan näin puutteellisten tietojen varassa juuri opiskelijoiden osalta.

Helsingissä 11.10.2017

Eini Järvi
Puheenjohtaja
Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry

Juuso Luomala
Pääsihteeri
Suomen Opiskelija-Allianssi - OSKU ry